

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Niemieckiego dla uczniów szkół
podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2022/2023**

I stopień

1. posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

Zakres środków leksykalnych

CZŁOWIEK		
dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania		
MIEJSCE ZAMIESZKANIA		
dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, obowiązki domowe		
EDUKACJA		
szkoła: przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne		
PRACA		
popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki		
miejsce pracy		
ŻYCIE PRYWATNE		
rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości		
ŻYWIENIE		
artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie		
nawyki żywieniowe		
ZAKUPY I USŁUGI		
rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie		
PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA		
środki transportu i korzystanie z nich		
wycieczki, zwiedzanie		
KULTURA		
dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze		
SPORT		
dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu		
ZDROWIE		
tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie		
NAUKA I TECHNIKA		
korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych		
ŚWIAT PRZYRODY		
pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz		

Zakres środków gramatycznych

RODZAJNIK		
Użycie rodzajnika nieokreślonego		
Użycie rodzajnika określonego		
Użycie rzeczownika bez rodzajnika		
RZECZOWNIK		
Deklinacja słaba i mieszana		
Tworzenie liczby mnogiej		
Rzeczowniki złożone		
Rzeczowniki zdrobniałe: <i>-chen, -lein</i>		
Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności		
Rzeczowniki z przyrostkami <i>-heit, -keit, -schaft, -ung, -tät</i>		
Rzeczowniki tworzone od czasowników		
Zaimek		
Zaimki osobowe		
Zaimek nieosobowy		
Zaimek zwrotny		
Zaimki dzierżawcze		
Zaimki wskazujące		
Zaimki pytające		
Zaimki nieokreślone		
Przymiotnik		
Przymiotnik jako przydawka:		
- z rodzajnikiem określonym		
- z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem <i>kein</i>		
- bez rodzajnika		
- po liczebniku		
- w formie stopnia wyższego i najwyższego		
Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika		
Rekcja przymiotnika		
Liczebnik		
Liczebniki główne		
Liczebniki porządkowe		
Przysłówek		
Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi		
Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków		
Przysłówki czasu i miejsca		
Przyimek		
Przyimki z celownikiem		
Przyimki z biernikiem		
Przyimki z celownikiem lub biernikiem		
Czasownik		
Formy czasowe <i>Präsens, Präteritum, Perfekt</i>		
Czasowniki posiłkowe <i>sein, haben, werden</i>		
Czasowniki regularne i nieregularne		
Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone		
Czasowniki zwrotne		
Czasowniki modalne w formie czasowej: <i>Präsens</i>		
Czasownik <i>lassen</i>		
Formy imiesłowowe czasownika: <i>Partizip II</i>		
Tryb rozkazujący		
Rekcja czasownika		

SKŁADNIA		
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące		
Szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego		
Przeczenia <i>nein, nicht, kein, nie, niemals</i>		
Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami <i>aber, dann, denn, oder, und</i>		
Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami <i>sondern, deshalb</i>		
Zdania podrzędnie złożone:		
- zdania dopełnieniowe ze spójnikami <i>dass, ob</i>		
- zdania dopełnieniowe z zaimkami pytającymi np. <i>wer, was, wann, wo</i>		
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami <i>weil</i>		
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami <i>wenn, als</i>		
- zdania porównawcze: <i>so wie, als</i>		

2. rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie), w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

1. określanie głównej myśli tekstu lub fragmentu tekstu;
2. określanie intencji nadawcy/autora tekstu;
3. określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu, czasu, miejsca, sytuacji);
4. znajdowanie w tekście określonych informacji;
5. rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu;
6. układanie informacji w określonym porządku;
7. rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu tekstu.

3. tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, życzeń, wiadomości, SMS-a, pocztówki, e-maila, historyjki, listu prywatnego, wpisu na blogu, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

1. opis ludzi, zwierząt, przedmiotów, miejsc i zjawisk;
2. opowiadanie o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
3. przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości;
4. przedstawianie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość;
5. opis upodobań;
6. wyrażanie i uzasadnianie swoich opinii, przedstawianie opinii innych osób;
7. wyrażanie uczuć i emocji;
8. stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

4. reagowanie w formie tekstu pisanego, np. wiadomość, SMS, list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum, w typowych sytuacjach:

- a) przedstawianie siebie i innych osób;
- b) nawiązywanie kontaktów towarzyskich; rozpoczynanie, prowadzenie i kończenie rozmowy;
- c) uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień (np. wypełnienie formularza/ankiety);
- d) wyrażanie swoich opinii, pytanie o opinie, zgadzanie się lub nie zgadzanie się z opiniami;
- e) wyrażanie swoich upodobań, intencji i pragnień, pytanie o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- f) składanie życzeń i gratulacji, odpowiadanie na życzenia i gratulacje;
- g) zapraszanie i odpowiadanie na zaproszenie;
- h) prośenie o radę i udzielenie rady;
- i) pytanie o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia;
- j) nakazywanie, zakazywanie, instruowanie;
- k) wyrażanie uczucia i emocji (np. radość, smutek, nadzieję, obawę);
- l) stosowanie zwrotów i form grzecznościowych.

5. przetwarzanie prostych tekstów pisemnie:

- 1) przekazywanie w języku niemieckim informacji zawartych w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- 2) przekazywanie w języku niemieckim lub polskim informacji sformułowanych w języku niemieckim;
- 3) przekazywanie w języku niemieckim informacji sformułowanych w języku polskim.

III. WYKAZ LITERATURY

1. podręczniki do nauczania języka niemieckiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
2. materiały tematyczno-leksykalne: np.: E. M. Rostek, *Deutsch. Repetitorium tematyczno-leksykalne*, wydawnictwo Wagros, 2012; Ch. Fandrych, U. Tallowitz, *Sage und Schreibe. Übungswortschatz. Grundstufe Deutsch*, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012,
3. materiały do nauki gramatyki, np.: Ch. Fandrych, U. Tallowitz, *Klipp und Klar - Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch*, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012; www.grammatiktraining.de.

II i III stopień

I. Zakres wiedzy

na podstawie: U. Matecki, *Dreimal Deutsch*, Klett Sprachen,
ISBN: 978-3-12-675237-4,
rok wydania: 2009 lub kolejne.

	stopień drugi	stopień trzeci
Rozdziały: <i>Auf den ersten Blick; in Deutschland</i>	✓	✓
Rozdziały: <i>Moderne Geschichte; Kunst und Wissenschaft</i>	-	✓

II. Zakres umiejętności

1. posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

Zakres środków leksykalnych

	stopień drugi	stopień trzeci
CZŁOWIEK		
np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania	✓	✓
MIEJSCE ZAMIESZKANIA		
np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe	✓	✓
EDUKACJA		
np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne	✓	✓
PRACA		
np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki	✓	✓
np. miejsce pracy, wybór zawodu	✓	✓
ŻYCIE PRYWATNE		
np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu,	✓	✓

formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości		
np. styl życia, konflikty i problemy	✓	✓
ŻYWIENIE		
np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie	✓	✓
np. nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne	✓	✓
ZAKUPY I USŁUGI		
np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie	✓	✓
np. środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług, reklama	✓	✓
PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA		
np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa	✓	✓
np. hotel, wycieczki, wypadki, zwiedzanie	✓	✓
KULTURA		
np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze	✓	✓
np. tradycje i zwyczaje, media	✓	✓
SPORT		
np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu	✓	✓
np. sport wyczynowy	-	✓
ZDROWIE		
np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie	✓	✓
np. uzależnienia	-	✓
NAUKA I TECHNIKA		
np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych	✓	✓
np. odkrycia naukowe, wynalazki	-	✓
ŚWIAT PRZYRODY		
np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz	✓	✓
np. zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe	-	✓
ŻYCIE SPOŁECZNE		
np. struktura państwa, wydarzenia i zjawiska społeczne	-	✓

Zakres środków gramatycznych

	stopień drugi	stopień trzeci
RODZAJNIK		
Użycie rodzajnika nieokreślonego	✓	✓
Użycie rodzajnika określonego	✓	✓
Użycie rzeczownika bez rodzajnika	✓	✓
RZECZOWNIK		
Deklinacja mocna	✓	✓
Deklinacja słaba i mieszana	✓	✓
Tworzenie liczby mnogiej	✓	✓
Rzeczowniki złożone	✓	✓
Rzeczowniki zdrobniałe: <i>-chen, -lein</i>	✓	✓
Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności	✓	✓
Rzeczowniki z przyrostkami <i>-heit, -keit, -schaft, -ung, -tät</i>	-	✓
Rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata	✓	✓
Rzeczowniki tworzone od czasowników	✓	✓
Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłów i liczebników	✓	✓
Odmiana imion i nazw własnych	-	✓
Rzeczownik po określeniu miary i wagi	✓	✓
ZAIMEK		

Zaimki osobowe	✓	✓
Zaimek nieosobowy	✓	✓
Zaimek zwrotny	✓	✓
Zaimki dzierżawcze	✓	✓
Zaimki wskazujące	✓	✓
Zaimki pytające	✓	✓
Zaimki nieokreślone	✓	✓
Zaimki względne	✓	✓
PRZYMIOTNIK		
Przymiotnik jako orzecznik	✓	✓
Przymiotnik jako przydawka:		
- z rodzajnikiem określonym i zaimkiem wskazującym	✓	✓
- z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem <i>kein</i>	✓	✓
- bez rodzajnika	✓	✓
- po zaimkach liczebnych <i>beide, alle, viele, wenige, andere</i>	-	✓
- po liczebniku	-	✓
- w formie stopnia wyższego i najwyższego	-	✓
Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika	✓	✓
Przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata	-	✓
Rekcja przymiotnika	-	✓
LICZEBNIK		
Liczebniki główne	✓	✓
Liczebniki porządkowe	✓	✓
Liczebniki mnożne i nieokreślone, np. <i>dreimal, viel</i>	✓	✓
PRZYSŁÓWEK		
Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi	✓	✓
Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków	✓	✓
Przysłówki czasu i miejsca	✓	✓
PRZYIMEK		
Przymyki z celownikiem	✓	✓
Przymyki z biernikiem	✓	✓
Przymyki z celownikiem lub biernikiem	✓	✓
CZASOWNIK		
Formy czasowe <i>Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I</i>	✓	✓
Forma czasowa <i>Plusquamperfekt</i>	-	✓
Czasowniki posiłkowe <i>sein, haben, werden</i>	✓	✓
Czasowniki regularne i nieregularne	✓	✓
Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone	✓	✓
Czasowniki zwrotne	✓	✓
Czasowniki modalne w formach czasowych: <i>Präsens, Präteritum</i>	✓	✓
Czasowniki modalne w trybie przypuszczającym	-	✓
Czasownik <i>lassen</i>	✓	✓
Formy imiesłowowe czasownika: <i>Partizip II</i>	✓	✓
Tryb rozkazujący	✓	✓
Bezokoliczniki z <i>zu</i> i bez <i>zu</i>	✓	✓
Strona bierna: <i>Präsens</i>	-	✓
Tryb warunkowy <i>Konditional I (würde + Infinitiv I)</i>	-	✓
Rekcja czasownika	✓	✓
SKŁADNIA		
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące	✓	✓
Szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego	✓	✓
Przeczenia <i>nein, nicht, kein, nie, niemals</i>	✓	✓
Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami <i>aber, dann, denn, oder, und</i>	✓	✓

Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami <i>sondern, deshalb, sonst, trotzdem</i>	✓	✓
Zdania podrzędnie złożone:		
- zdania dopełnieniowe ze spójnikami <i>dass, ob</i>	✓	✓
- zdania dopełnieniowe z zaimkami pytającymi np. <i>wer, was, wann, wo</i>	✓	✓
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami <i>weil, da</i>	✓	✓
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami <i>wenn, als</i>	✓	✓
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami <i>bevor, bis, seitdem, während</i>	-	✓
- zdania warunkowe rzeczywiste: <i>wenn + Präsens</i>	✓	✓
- zdania warunkowe nierzeczywiste: <i>Konjunktiv Präteritum</i> czasowników <i>sein, haben</i> oraz czasowników modalnych	✓	✓
- zdanie przyzwalające: <i>obwohl</i>	✓	✓
- zdanie okolicznikowe celu: <i>damit</i> , konstrukcja bezokolicznikowa <i>um ... zu</i>	✓	✓
- zdanie przydawkowe z zaimkiem względnym <i>der, die, das</i>	-	✓
- zdania porównawcze: <i>so wie, als</i>	✓	✓

2. rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie), w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ określanie głównej myśli tekstu lub fragmentu tekstu;
- ✓ określanie intencji nadawcy/autora tekstu;
- ✓ określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu, czasu, miejsca, sytuacji);
- ✓ znajdowanie w tekście określonych informacji;
- ✓ rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu;
- ✓ układanie informacji w określonym porządku;
- ✓ rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu tekstu.

3. tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, życzeń, wiadomości, SMS-a, pocztówki, e-maila, historyjki, listu prywatnego, wpisu na blogu, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ opis ludzi, zwierząt, przedmiotów, miejsc i zjawisk;
- ✓ opowiadanie o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- ✓ przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości;
- ✓ przedstawianie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość;
- ✓ opis upodobań;
- ✓ wyrażanie i uzasadnianie swoich opinii, przedstawianie opinii innych osób;
- ✓ wyrażanie uczuć i emocji;
- ✓ stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

4. reagowanie w formie tekstu pisanego, np. wiadomość, SMS, list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum, w typowych sytuacjach:

- ✓ przedstawianie siebie i innych osób;
- ✓ nawiązywanie kontaktów towarzyskich; rozpoczynanie, prowadzenie i kończenie rozmowy;
- ✓ uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień (np. wypełnienie formularza/ankiety);
- ✓ wyrażanie swoich opinii, pytanie o opinie, zgadzanie się lub nie zgadzanie się z opiniami;
- ✓ wyrażanie swoich upodobań, intencji i pragnienia, pytanie o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- ✓ składanie życzeń i gratulacji, odpowiadanie na życzenia i gratulacje;
- ✓ zapraszanie i odpowiadanie na zaproszenie;
- ✓ proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji, zachęcanie;
- ✓ prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego;
- ✓ proszenie o radę i udzielanie rady;
- ✓ pytanie o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia;
- ✓ ostrzeganie, nakazywanie, zakazywanie, instruowanie;

- ✓ wyrażanie prośby oraz zgody lub odmawianie spełnienia prośby;
- ✓ wyrażanie uczucia i emocji (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę);
- ✓ stosowanie zwrotów i form grzecznościowych.

5. przetwarzanie prostych tekstów pisemnie:

- ✓ przekazywanie w języku niemieckim informacji zawartych w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- ✓ przekazywanie w języku niemieckim lub polskim informacji sformułowanych w języku niemieckim;
- ✓ przekazywanie w języku niemieckim informacji sformułowanych w języku polskim.

III. Proponowana literatura

STOPIEŃ DRUGI I STOPIEŃ TRZECI

- ✓ podręczniki do nauczania języka niemieckiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ materiały tematyczno-leksykalne: np.: E. M. Rostek, *Deutsch. Repetitorium tematyczno-leksykalne*, wydawnictwo Wagros, 2012; Ch. Fandrych, U. Tallowitz, *Sage und Schreibe. Übungswortschatz. Grundstufe Deutsch*, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012,
- ✓ materiały do nauki gramatyki, np.: Ch. Fandrych, U. Tallowitz, *Klipp und Klar - Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch*, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012; www.grammatiktraining.de.
- ✓ materiał krajoznawczy: U. Matecki, *Dreimal Deutsch*, Klett Sprachen, ISBN: 978-3-12-675237-4, rok wydania: 2009 lub kolejne.